

АДЫГЕЙСКОЕ СЛОВО

1924 ГЪЭМ И МЭКЪАУАГЪЭУ МЭЗЭМ И 1 ЛЪЭНДЭРЪЭ КЪЫДОКЪ

№3 (23.661) • 2018 гэм шышылэм (январым) и 11, махуэкъ • Тхьэмахуэм тхуэ къыдокъ • И уасэр зы тумэнцъ • adyge@mail.ru adygepsale.ru

Путин Владимир зэрыгагыгъым теухуа тхылълэм Из шрагъэгъэ

2018 ГЪЭМ ГЪАТХЭПЭМ И 18-Р УРЫСЕЙ И ПРЕЗИДЕНТЪР ШЦЫХАХ МАХУЭЦ

Урысейм и къалэ къудым къыщызэгъахэ гъатхэпэм и 18-м екуяныу хэжыныгъэхэм хэтн папщэ Путин Владимир зэрыдагыгъым теухуа тхылъэм Из шыррагъэгъэдэ шылъэхэр.

НАЛШЫКЪ къалэм агъудэ шылъэхэр къыщызэрагъэгъахэ сату комплекс шцым. Мы лэжыгъэр махуэ 20-иэ екуяныуш. Ягъо махуэ корпъыгъу хуэжэ хэжукъэм жьджэрагъ и зэрэжыгъэр.

Шымахуэ зыгъэпэжыгъэм Къэбэрдей-Балъкъарым турест мин 57-м шцъыгу шцалаш

Ильясэм и пэщэдзэм жиубылэ зыгъэпэжыгъэм махуээм Къэбэрдей-Балъкъарым къэжыу туристхэм я бжыгъэр мин 57-м шцъыгу. Нэжыгъэ абыжым зыгъэпэжыгъэм иуащымахуэ ягъарыш. Абы и курорттэм я нэгъу зыгъэпэжыгъэм шцъы мин 48-м (гъэбэбэ епъыгъэ процент 114-м), «Иуащымахуэ курорт» акционер зыгъэпэжыгъэм и класпэ гъуэгъухэр къагъэсэблэш шцъы мин 217-м.

ТУРИСТ куэд агъудэу шцалаш Шэджем псыкълэжым, Аушаджэри и гъэ-архитектур комплексэм, республикэм и тхьдэ-архитектур комплексэм.

Зэпэжэм къыркъуахэр зыгъатхэм къагыгъэжыгъыц

Шым шцалэ хуэгъуэ-фыгыгъуэхэр къагъэсэ-бэпнымыккъа Федеральнэ агентствэм къагъэ-луахэ Тырынуауэ и рудэ къышцъхыпэр къагъэ-сабэныу хит зэралл шцэжыгъэр къыбъыкы-ным теухуа сату зыгъэ-уэр Тырынуауэ и вольфрам-молибден къышцъ-хыпэм и къулеягъыр зыгъуадыгъэр лубэжы-уахэ, техникэ-экономи-кэ луахуэгъуэ нэхъыш-хьхэр зыгъэжыгъыш.

УРЫСЕЙЭМ Экологием-рэ шыгъэуэсым и хуэгъуэ-фыгыгъуэжыкы и министрствэм къышцэжэ къагъэсэбэпныуэхэм иратыну иуахэжэ спиксэр, агъудэу шцъ-уэспыр къызэрагъэсэ-бэпныу папщэ ягъуэ нэхъ мащэ дьдыу ятын хуэй ахьшэр зыгъуады-гъэр. Къэралым шцъ-кыгъэ хабэзэм ипкъ иткэ агъудэу унафэр къыш-цэжэ. УФ-м Экономикэ зыжыкыныгъэжыкы и министрствэм, УФ-м Финансжыкы и министрствэм, УФ-м Юстицжыкы и министрствэм я ар-зынэгъэ жьгъу.

Гъэ къуам и шцъхуэу мазэм Тырынуауэ воль-фрам-молибден рудэ къышцэжыгъыныгъэр абы елжынымыккъа програм-мам хэллэр, «Ростех» къэрал корпорациэм и правленэм къышцэжэ стратегия нэхъынхуэ зылэ а проектым хэлжыкыным папщэ езым и къудамжыкыныгъэ «Биз-несс» зыгъуэжыкыныгъэ-р» жуап зыгъэжыгъыш-хуэ зыгъэжыкыныгъэр зыгъуэжыкыныгъэр зыгъуэжыкыныгъэр.

Сату зыгъуэжыкыныгъэ 2018 гэм и ма-лъжыкы мащэ класпэ тэжы-нэ я мураджэ.

Къэбэр-м и Гъатхэпэм Равительствэм я прес-луахуагъа.

«Урысей зэкъуэт» фракцэм гъатхэ сессием нэхъ эплэжыныу луэхуэр еубзыху

Фракцэм и унафэцъ Неверов Сергей зэрыжыламкэ агъудэхэм ящыщэ ахьшэ зэрдэжэцъ пэсуплэ езыгъэщэхэм я хуитыныгъэхэр хуэмынэр сабийжэм я гъэ-махуэ зыгъэпэжыгъэр шынагуэжышэу къызэрагъэгъахэ теухуа законпроектхэр гъэжыгъэжыныгъэр дьдыу илэ-зысым и бюджетер зэрагъэсэблэш кы-лэпъылыныр.

Владимир къыжылтэ а жэрдэмыр гъэ-зэщыным хуэунтэ луэху хьахэр зэрдэ-жэцкъыныу зыгъуэжыгъэжышэ, - къыжыгъэ-жэжыкышэ кытэспалэм.

А псом къадэжылу Неверов Сергей жиалэ Президентым къыгъэуа квалэнжэр гъэ-зэ-щэ хуэ папщэ, шцъхуэм я мылгык зэ-холькы пэсуплэжэр зэрауэм теухуа за-конын зыгъуэжыкыныгъэр хопъхэжэ хуэ-жыкыныгъэр. Фракцэм и гъэжыгъэжы-зэ-конпропектым ипкъ иткэ хуэныгъэхэр зыгъэжыкыныгъэ я финанс зэржыкы кы-лэпъылыну хуитыныгъэ ирад ахьшэ зэ-рдэжэцкъ пэсуплэжэр езыгъэ шцъхуэм я хуитыныгъэхэр хуэмыныккъа фондым.

И псалыр шцъхуэм «Урысей зэкъуэ-т» фракцэм и унафэщыным адрей фракцэм хэтэр къыжыкышэ къаруэ ягъэ зы-сэманым къэуэ квалэнжэм хуэцъагъуэнуу.

«Урысей зэкъуэт» политикэ партым и прес-луахуагъа.

Зэрэ сымэ. Абыжым къыкагъэ-шцалаш гупыр шцъыгъуэнуу, гъэцъыгуэнуу уэтыр зыкрат, псом хуэмыдэу Алэнэс Астемыр и махьыр ягъу зэрыджыгъэр.

«Звезда» телеканалым шцъ-шылэм и 5-8-жэм ешанэу шцъуахэ «Новая звезда» зыгъуэжыкыныгъэ пашэ шцъыуащ Адыгэ Республикэм шцъыкы зылэ и артист уэрэджыла-кыгъэ къыфакуэу, театрымрэ кы-номрэ я артист Алэнэс Астемыр зыкрат «CoffetimeBand» А-капеллэ гупыр.

Ди ХЭКЪУЭГЪУ Алэнэс Астемыр «CoffetimeBand» А-капеллэ гупым шцъхуэ Борбэ Аскэр, Миронов Александр, Бандер Людмила, Лебе-дев Филипп сымэ Адыгэ Республи-кэм и цлэкэ зыгъэжыкыныгъэу Томаев уэрэджылакуэ Муртаев Анисэ зыкрат. Зыгъуэм пашэ шцъыуа-хэм егъуахуэшэ икы илэзэпэлаш УФ-м зыгъуэжыкыныгъэмкэ и ми-нистр Шойгу Сергей.

«Адыгейская фантазия» популярнэ тему народных песен

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Гъатхэпэм деж Инвестицэхэмрэ хьэрычт луэхумкэ шылэ советым, Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Гъатхэпэм 2015 гэм мэлъжыкыным и 13-м къыдыгъэжэ Указ №49-УГ-мкэ къышцэм, зыгъуэжыкыныгъэхэр хэлъжыным и луэхуэ

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Гъатхэпэм деж Инвестицэхэмрэ хьэрычт луэхумкэ шылэ советым, Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Гъатхэпэм 2015 гэм мэлъжыкыным и 13-м къыдыгъэжэ Указ №49-УГ-мкэ къышцэм, зыгъуэжыкыныгъэхэр хэлъжыным и луэхуэ

1. Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Гъатхэпэм деж Инвестицэхэмрэ хьэрычт луэхумкэ шылэ советым, «Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Гъатхэпэм деж Инвестицэхэмрэ хьэрычт луэхумкэ шылэ советым теухуэ» Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Гъатхэпэм 2015 гэм мэлъжыкыным и 13-м къыдыгъэжэ Указ №49-УГ-мкэ къышцэм, мы къыкълэжыкыну зыгъуэжыкыныгъэхэр хэлъжышэ:
  - а) Советым хэтэжыкыныгъэ мы къыкълэ-жыкыныгъэр Жангемыр Мухъэмэд и къуэр - «Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и промьшленникхэмрэ хьэрычтэ-шцэхэмрэ я союз» лэжэпэлэ зытхэм и шы-налэ зыгъуэжыкыныгъэ и тхьэмэдэм и къуэдыр (зэрылуагуэ);
  - б) Советым хэтэжыкыныгъэ мы къыкълэ-жыкыныгъэр Жангемыр Мухъэмэд и къуэр - «Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и промьшленнэ палатэм и тхьэмэдэр (зэ-рылуагуэ);
  - в) Советым хэтэжыкыныгъэ мы къыкълэ-жыкыныгъэр Жангемыр Мухъэмэд и къуэр - «Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и инновационнэ-проинвестовэ» фирмэ» жуап зыгъэжыкыныгъэ зыгъуэжыкыныгъэ унафэщыгъэр (зэрылуагуэ);
  - г) Советым хэтэжыкыныгъэ мы къыкълэ-жыкыныгъэр Жангемыр Мухъэмэд и къуэр - «Стебэр» инновационнэ-проинвестовэ фирмэ» жуап зыгъэжыкыныгъэ зыгъуэжыкыныгъэ унафэщыгъэр (зэрылуагуэ);
  - д) Советым хэтэжыкыныгъэ мы къыкълэ-жыкыныгъэр Жангемыр Мухъэмэд и къуэр - «Бахъсэн Бройлер» акционер зыгъуэжы-кыныгъэр (зэрылуагуэ);

Мы махуэкэм

- Щышылэм и 11, махуэкъ
  - ◆ Фыцълэ шцъыным и дун-нэпэм махуэкъ
  - ◆ Урысейм и мазгъэ-фэнжыкыныгъэр лэпкъ парк хэмрэ я махуэкъ. 1917 гэм Урысейм къышцэ-зэрагъэпэжыкыныгъэ лэпкъ мазгъэ-фэнжыкыныгъэр - Баргуэном шцъыпэм (Баргуэном) я пэсэушхьэхэр хуэмынэм хуэцлэ къэрал луахуа-палэм лэжэжэ шцъы-и-даш.
  - ◆ Албания Республикэм и махуэкъ
  - ◆ 1569 гэм дунейпос тхьдэм шыпэлэу Индъжы-лызым лотерей шцъ-гъэжыгъэ.
  - ◆ 1693 гэм Сицилие шытыгъуэм (Итали) Отнэ вулканын къышцыр, шыр шцъыжэ. Абы цыфым мин 60-м шцъыгъэ шылэм (Баргуэном).
  - ◆ 1909 гэм цыфъхуэр ягъуэ автомобилкэ къы-зэрдэжэ - Нью-Йорк къы-шцъыгъэу Филадель-фиянэ нэс гъуэгъуэн зэ-пэжыгъэр.
  - ◆ 1935 гэм Куэжыкыпэ Жыжыкыныгъэ совет тен-джыкы къуэрэхэм зэрдэжэ. Нью-Йорк жьгъуэ зы-гъуэжыкыныгъэ.
  - ◆ 1943 гэм Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм нэмъцэ-фашист зэрыпхуакуэжэ-жыкыныгъэжыкышэ.
  - ◆ 1943 гэм советизм Псыхуабэ, Железно-водск, Минеральные Во-ды къалэхэр шцъ къа-шыгъэжэ.
  - ◆ 1957 гэм СССР-м и къэрал Гъатхэпэм уна-фэ къышцэжэ «Плесецк» космодромыр къызэ-рэгъэпэжыкыныгъэ теухуэу.
  - ◆ 1960 гэм СССР-м и Министерствэм я Советым Комонатхэр шцъыгъэ-жыкыныгъэ центр къызэ-рэгъэпэжыкыныгъэ унафэ къышцэжэ.
  - ◆ 1964 гэм лэжэжэ папщэ Урысейм шылэушэ (Федерацимкэ Советрэ Къэрал Думэ) зэхэт и Парламентышэм - УФ-м и Федеральнэ Зыгуэсым, Къэралым и хабэжыкыныгъэ орган нэхъышцэм хэтэ-жуат 1993 гэм дьгъэ-гъуэжыкыныгъэ и 12-м екуягъэ хэ-хыныгъэхэм.
  - ◆ 1995 гэм УФ-м и Къэбэрдей-Балъкъэр къызэ-рэгъэпэжыкыныгъэ уна-фэщыгъэр адгылэ ягъуэ-шэ.
- Щышылэм и 12, мазэм
  - ◆ Урысей Федерацим и прокураторатэм и лэжы-кыным и махуэкъ. 1722 гэм Петр Езэанжэ къэрал органыцлэ - Урысейм и Прокураторатр къызэ-рэгъэпэжыкыныгъэ. Урысейм и ягъуэ прокурор нэхъыш-хуэу ягъуэват Пгужыкыныгъэ зыгъэпэжыкыныгъэ.
  - ◆ 1820 гэм Индъжы-кыныгъэ къызэрагъэ-пэжыкыныгъэу Пащтыжыгъуэжыкыныгъэ астрономие зыгъэжы-кыныгъэ.
  - ◆ 1922 гэм Къэрэшы-Шэрджэс АО-р къуэ-ну-хуащ.
  - ◆ 1936 гэм «Локомотив» спорт зыгъэжыкыныгъэ къызэрагъэпэжыкыныгъэ.
  - ◆ 1945 гэм советизм Вислэ, Одер псыжэм деж шэбгъэрыкылуэн шцъадышэ.
- Щышылэм и 12, мазэм
  - ◆ Урысей Федерацим и прокураторатэм и лэжы-кыным и махуэкъ. 1722 гэм Петр Езэанжэ къэрал органыцлэ - Урысейм и Прокураторатр къызэ-рэгъэпэжыкыныгъэ. Урысейм и ягъуэ прокурор нэхъыш-хуэу ягъуэват Пгужыкыныгъэ зыгъэпэжыкыныгъэ.
  - ◆ 1820 гэм Индъжы-кыныгъэ къызэрагъэ-пэжыкыныгъэу Пащтыжыгъуэжыкыныгъэ астрономие зыгъэжы-кыныгъэ.
  - ◆ 1922 гэм Къэрэшы-Шэрджэс АО-р къуэ-ну-хуащ.
  - ◆ 1936 гэм «Локомотив» спорт зыгъэжыкыныгъэ къызэрагъэпэжыкыныгъэ.
  - ◆ 1945 гэм советизм Вислэ, Одер псыжэм деж шэбгъэрыкылуэн шцъадышэ.
- Щышылэм и 12 - мазэм
  - ◆ Урысейм и 3-жэм екуякэ а зауш-хуэм мькыжыгъуэ илэц Польшэр фашистизм-жыкыныгъэ къызэрагъэ-пэжыкыныгъэ.
  - ◆ 1950 гэм СССР-м и Совет Нэхъышцэм и Президидым къышцэжэ Хэ-куэм епщыжыкыныгъэ, нэ-гъуэжыкыныгъэ шцъыгъэжыкыныгъэ зыгъэжыкыныгъэ я сур-дыр уккэ яшэну хит зыгъэ унафэ. Ди къэралыр абы тэтэц 1996 гъэ пщол-нэ-дэ.
  - ◆ Франджыкыныгъэ уса-кыгъэ дуней псом цыфъуэ шцъыгъэ таурьхэ куэд зы къалэмьпэм къышцлэ-кэ.
  - ◆ Шарль къызэ-рэгъэпэжыкыныгъэ илэц 390-рэ ирокуэ.
  - ◆ Америкаш шцъ тхьакуэ цыфъуэ Лондон Джон (и цы-унацлэ дьдыр Джон Фридрич Ченинц) къызэ-рэгъэпэжыкыныгъэ илэц 142-рэ ирокуэ.
  - ◆ Совет физик цыфъуэ, СССР-м ялэ атомнэ бом-бэ шцъышцэ гупым и унафэлуэу шцъа Кр-чатов Игорь къызэ-рэгъэпэжыкыныгъэ илэц 115-рэ ирокуэ.
  - ◆ Академик Социалист шцъыгъэ цыфъуэ, СССР-м и Пыльжыкы Королес Сергей къызэрагъуэр илэц 111-рэ ирокуэ.
  - ◆ Техникэ шцъыгъэжыкыныгъэ доктор, РСФСР-м шцъыкыныгъэ шцъыгъэжыкыныгъэ Кватхэн Чарим къызэ-рэгъэпэжыкыныгъэ илэц 102-рэ ирокуэ.
  - ◆ Композитор, пианист, ди-рижер цыфъуэ, СССР-м и цыфъуэ артист Паулс Рай-монд и ныбжыр илэц 82-рэ ирокуэ.
  - ◆ ШЦДА-м и академик, КШПР-м шцъы жьгъуэшэ цыфъуэ Уахуэ-тэ Александр и ныбжыр илэц 70 ирокуэ.
  - ◆ УФ-м шцъыкыныгъэ и артист, Урысей Федерацим и къэрал суэжыкыныгъэ лауреат Литвинова Ренатэ и ныбжыр илэц 51-рэ ирокуэ.
  - ◆ Дунейм и шцъыкыныгъэ «pogoda.yandex.ru» сай-тым зыртымыкэ, Налшык шцъыгъэжыкыныгъэ шцъыгъэжыкыныгъэ шцъыгъэжыкыныгъэ градус 2 - 1, жашым гра-дус 6 - 5 шцъыгъэжыкыныгъэ.

Лэпкъ лушыгъэ.

Пашцэгъэжыкыныгъэ джэгу хэлъжыкыныгъэ.

Зыгъэжыкыныгъэ Жьжыкыныгъэ Маринэц.

